

Læs alle nyhederne samt om temaet, om "det onde" og de fromme artikler til den sidste søndag i kirkeåret på

www.kirkenikobenhavn .dk

NYHEDER

Inspiration er nøgleordet!

Velkommen til Kirken i Københavns nye hjemmeside.

Så er den her! Kirken i København har fået helt ny hjemmeside med nyt om alt det, som sker i vores kirke. Her finder du på overskuelig vis alle nyhederne, der skal inspirere dig til at udvikle kirkens liv og vækst. Her finder du alt "det fromme", der skal give dig mod på at beskæftige dig med troens anliggender. Og alt det tematiske, der peger hen mod vores arbejde i kirken med studiekredse, samtalegrupper, undervisningstiltag, musiklivet og alt det andet.

Nogle vil måske tro, at det så bare er gammel vin på nye lædersække. Men der er også hældt ny vin på: Øget nyhedsdækning, flere aktuelle anmeldelser og en ny salmetunge, der mere præcist skriver sig ind i stemningen i ugens salme med link til det fine arbejde, som gøres i regi af kirkemusikalsk kompetencecenter. I de næste uger vil vi løfte sløret for endnu flere tiltag, bl.a. vil du i fremtiden kunne se videoklip på hjemmesiden, der kommer et særligt "støvet hjørne" med nyheder fra de teologiske fakulteter og meget mere.

Skriv allerede nu til os med ros & ris. Men bær også over med os og gør det kærligt og konstruktivt. Der mangler stadig en del hjørner og først fra næste uge vil det blive muligt at tilgå hele vores gamle arkiv på ny og lidt efter lidt.

Karen Schousboe

Sognehjemmesider:

En lang række sogne har egen hjemmeside i vores tidligere Sitecore-løsning. Både de og andre interesserede vil blive tilbudt en Sitecore-Foundry løsning, som svarer til vores nye side. Selve udseendet er op til det enkelte sogn, men den nye løsning byder på langt flere muligheder og er mere brugervenlig.

Der kommer også nye stifts- og provstihjemmesider i den nye løsning. Mere information følger pr. brev og her på siden.

Se også www.sognetpaanettet.dk

Krematorium bliver dansehus

Snart går der dans i Nordvest. Bispebjergs tidligere krematorie- og kapelbygninger skal forvandles til dansehus. En beslutning, der ikke kun vækker begejstring

[DOMUS arkitekter](#) har med en række samarbejdspartnere vundet Københavns Kommunes konkurrence om omdannelse af Bispebjerg Krematorium til et danse- og bevægelseshus. Arbejdet går i gang med det samme, og efter planen kan bygningerne kan tages i brug i september 2011.

Lokalemangel hos danseprojekt

- En samlet borgerrepræsentation i Københavns Kommune står bag projektet, som teknik- og miljøborgmester Klaus Bondam kom med idéen til i foråret 2008, fortæller Nanna Bugge, som er kontorchef i Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune og fortsætter:

– Idéen opstod, fordi krematoriebygningerne har været ude af brug siden 2003 og manglede anvendelse. Samtidig savnede kulturprojektet for børn og unge, '[Dans i Nordvest](#)', nye og større lokaler. Da nordvestkvarteret har mange sociale, sundheds- og integrationsproblemer vurderede vi fra kommunens side, at et stort danse- og bevægelseshus vil være et aktiv for bydelen.

'Dans i Nordvest' har midlertidigt til huse på Frederikssundsvejens Skole, efter projektet måtte flytte fra Kulturhuset NV på Dortheavej, da Ungdomshuset flyttede ind i sommeren 2008. Men danserne har længe ledt efter større lokaler.

– Gennem de senere år er 'Dans i Nordvest' vokset til at have ca. 700 børn og unge, som jævnligt bruger stedet til moderne dans, hip hop og break dance. I det nye dansehus vil også en lang række andre foreninger med dans og bevægelse på programmet kunne få plads, siger Nanna Bugge.

De etiske overvejelser

Det er dog ikke alle, der er begejstrede for placeringen af det nye dansehus. Lokalformand for Venstre i Utterslev og medlem af Bispebjerg Lokaludvalg, Steffen Poulsen, har blandt andet debatteret emnet i lokalavisen for Nørrebro og Nord-Vest.

– Jeg har den opfattelse, at der skal være fred og ro på en kirkegård, og det kan ikke passe, at folk, der skal besøge deres afdøde, skal forbi et dansehus. Når man står på Bispebjerg Torv og kigger over mod muren, så er bygningerne en del af kirkegården. Der er for lidt plads mellem krematoriet og kirkegården, mener Steffen Poulsen.

Rent praktisk betyder ombygningen bl.a., at alle urner fra kolumbariet ud mod gaden skal flyttes. Adspurgt om de etiske aspekter i forbindelse med projektet, understreger Nanna Bugge, at kommunen har gjort sig en lang række overvejelser omkring ombygningen.

– Vi har inddraget lokaludvalget, kommende brugere, og gennem lokalpressen kommunikeret om projektet. Forandringen sker med respekt for bygningen og stemningen. Det er bl.a. meget vigtigt for os, at der lukkes af med en mur mellem dansehuset og kirkegården, ligesom vi vil gøre alt for, at musikken ikke kommer til at genere de mennesker, som færdes på kirkegården.

Verden forandrer sig

Sognepræst i [Grundtvigs Kirke](#) i Bispebjerg, Palle Kongsgaard, er først her i sidste fase blevet kontaktet om sagen. Det skete, da han for nylig blev interviewet af virksomheden [Living Lab](#), der med egne ord 'skaber indsigt og organiserer organisationsprocesser', og som udgør en del af holdet, som har vundet arkitektkonkurrencen. Forud for ombygningen laver de en behovskortlægning hos de implicerede parter.

Om at lave det tidligere krematorium om til dansehus, siger sognepræst Palle Kongsgaard:

- Umiddelbart er vi ikke så glade for det. Et kapel er jo et kapel. På den anden side er det ikke i brug mere, og det ligger væk fra kirkegården. Vi har fra kirkens side kraftigt pointeret, at forandringen skal udføres med respekt for kirkegården. 'Dans i Nordvest' udfører et stort

arbejde, og på den måde er vi lidt i klemme: Man skal ikke danse på de døde grave, men vi har brug for det projekt. Verden forandrer sig. Sagen er følsom, men alfa og omega er, om stedet bliver brugt rigtigt, fx skal krematorieovnene fjernes. Det er ikke et morbide diskotek, men et opholdssted og øvested for unge mennesker, og det er det afgørende.

Parallel til Assistens-sagen

Medlem af lokaludvalget Steffen Poulsen (V) mener dog, at kirkeministeren skal gå ind i sagen. - Der er flertal for dansehuset både i lokaludvalget og på rådhuset. Den eneste instans, der kan stoppe det, er Kirkeministeriet. Jeg mener ikke, at Københavns Kommune har overholdt oplysningspligten, og jeg ser paralleller mellem denne sag og den aktuelle sag om metrobyggeriet på Assistens Kirkegård, slutter Steffen Poulsen. Selv har han ikke rettet henvendelse til ministeren.

Det næste offentlige møde mellem arkitekter og kommende brugere af det nye dansehus finder sted tirsdag den 24. november 2009 kl. 17-20.00 i [Kulturhuset NV Tomsgårdsvej 35, København NV](#).

Elsebeth Grummesgaard Gjesing

Præstemangel truer

Den truende præstemangel diskuteres på en kirkeministeriel konference i næste uge. Udviklingen er dog meget mere truende, end konferencen lægger op til

Det er velkendt, at der i øjeblikket ikke findes egentlig arbejdsløshed blandt teologer. Allerede nu er der således stillinger, der må opslås flere gange for at sikre et ordentligt felt af ansøgere. Dette er en del af baggrunden for det øgede fokus på præsternes rekruttering og uddannelse, som en kirkeministeriel konference sætter fokus på i næste uge. På nettet blev derfor forleden lagt diverse materiale, der fungerer som oplæg hertil. I dette materiale indgår dels [betænkningen](#) om denne problematik fra december 2008 samt den rapport fra TrendEduc, som rekvireredes i sin tid. Endvidere foreligger en ordentlig stabel af høringssvar, som kan downloades og drøftes. En gennemgang af materialet viser imidlertid, at situationen ret beset er langt alvorligere, end det umiddelbart siges blandt andet i konsulentrapporten.

2015

Rapporten angiver, at der vil være en mangel på 500-600 præster fra 2015. De redskaber, som foreslås bragt i spil – oprettelse af stillinger uden boligpligt, så begge teologer i et parforhold har mulighed for at finde arbejde, udskydelse af pensionsalderen med fem år samt en bedre gennemførelsesprocent på teologistudiet – kan imidlertid ikke forventes at få fuld effekt. Tilsammen vil disse redskaber højst kunne generere mellem 150 og 200 flere kandidater til de mange stillinger. Men medregnet er ikke de mange ældre præster, der i disse år søger på efterløn. Ej heller de mange yngre præster, der efter kort tid søger væk fra kaldet på grund af de utidssvarende arbejdsvilkår.

Alvorlig præstemangel

Endelig er der tale om et typisk status quo-scenarie. I rapporten tages der således højde for, at teologer vil søge over i andre brancher, fordi der forventes at blive en voksende efterspørgsel efter eksempelvis konsulenter i servicebrancherne. Men der tages ikke højde for, at der vil være en tilsvarende vækst i efterspørgselen efter kirkelige ydelser i folkekirken. Vi ved ganske vist, at folkekirken allerede i dag lider af en meget alvorlig præstemangel. Den kan aflæses i det forhold, at der næsten ingen grænser er for de gode initiativer, kreative menighedsråd kan have ønske om at iværksætte. Og dermed heller ingen grænser for, hvilke krav der stilles til de sognepræster, der er ansat de pågældende steder. Eller grænser for de

krav, samvittighedsfulde og kreative præster stiller til sig selv. For få år tilbage var der således ikke noget, der hed minikonfirmander. Nu er det snart obligatorisk. Undersøgelser af præsternes arbejdsvilkår viser da også, at 80 % af præsterne arbejder mere end 40 timer ugentligt, at halvdelen føler sig mere eller mindre stressede, og at en tredjedel har overvejet inden for de seneste to år at søge væk (Læs sammendrag af undersøgelsen bag tallene [her](#)).

Et faktum er det da også, at der sammenlignet med andre kirker eksisterer et groft misforhold mellem antallet af præster og antal af sjæle, således som det er almindeligt i andre kirker. Eksempelvis er det gennemsnitlige antal sjæle pr. præst i dagens Danmark ca. 2000, mens der i USA (hvor mange af de aktivistiske ideer stammer fra) går ca. 800 sjæle på en præst. Bemærkelsesværdigt er det også, at der i den katolske kirke her til lands går mellem 500 og 700 sjæle pr. pater. Med disse tal in mente burde der være ca. 5500 præster i folkekirken i dette land. Og der er arbejde nok til dem. Det viser sig jo i de rige sogne, hvor man nu vælger at slå stillinger op, finansieret af menighedsrådene. Hvilket gør rekrutteringen i Nordjylland og på Bornholm endnu vanskeligere.

Management

At dømme efter betænkningens indhold, som danner baggrunden for drøftelserne i Kolding i næste uge, er der imidlertid ikke udsigt til, at en fordobling af finanslovens tilskud til præstestillingerne bliver den fremtidige løsning. Tværtimod ser det ud til, at man hellere vil kredse omkring mere luftige spørgsmål, såsom: Hvad er autentiske præster? Hvad kan folkekirken forvente sig af sine præster? Hvilken rolle kan provsten spille som vejleder for præsterne? Hvordan inspirerer, opmuntrer og vejleder man som biskop? Hvad er i det hele taget en god præst? Hvordan skal uddannelsen i fremtiden tilrettelægges? Og efteruddannelsen?

Der er nok, at diskutere i Kolding i næste uge. Men om man der vil tage livtag med det grundlæggende problem, at der er et misforhold mellem forventningen til præsterne og lønsummen, der står til rådighed, vides ikke.

Læs artikel om betænkningen og de mange hørings svar [her](#)

Karen Schousboe

Frederiksberg får sin egen natkirke

Sanserne skal i brug, når Sct. Thomas kirke åbner for den første natkirke på Frederiksberg under navnet "Det legende menneskes sanselaboratorium"

Med temaet "Kroppens fortælling", introducerer Sct. Thomas Kirke sin natkirke den 26. november, hvor man vil få rig mulighed for at bruge alle sanser i kirken. Natkirken har åbent fra 20-23 og er et langt gudstjenesteforløb indrettet som et sanselaboratorium.

– I Natkirken handler det om det sansende menneske. Når vi lader det sanselige udfolde sig - inde i os selv og uden for os – så giver vi sanserne de bedste betingelser for at skabe billeder i os og omforme dem til ord, siger Bettina Christiansen, præst i Sct. Thomas Kirke.

Brug sanserne

Sanselaboratoriet tager afsæt i dertil oprettede sansestationer, som giver forskellige muligheder for at sætte sit liv ind i en sammenhæng med Gud. Ved stationerne kan man f.eks. skrive en bøn, skrive en klage til Gud, tænde et lys og få en take-away bøn, som er lige til at tage med hjem.

Ud over stationerne vil selve kirkerummet i sig selv også pleje sanserne. Videokunstneren David Nicolici vil med 'ambient klassisk musik og visuals' sørge for, at ørerne og øjnene bliver

udfordret. Desuden vil den canadiske kunstner og performer Johnathan Bevan og den danske skuespiller Mette Føns opføre små korte optrædener hver halve time.

- I Natkirken er forkyndelsen på én gang ordløs og har en stærk og tydelig teologi, siger Bettina Christiansen og fortsætter:

- Alt bliver ikke foræret, men fordrer at vi bruger vores sansesapparat og selv afsøger at formulere, hvem vi er som mennesker i forholdet til Gud. Sanselaboratoriet giver mulighed for at reaktualisere sin tro på ny.

Intet er givet

Sanselaboratoriet er indrettet på en måde, så intet er givet på forhånd, men forløbet skabes i samspil mellem kirkens ansatte og kirkegængerne/menigheden.

- De små stationer, der er i kirkerummet, appellerer til, at hver enkelt bidrager ud fra de livsvilkår, man nu engang har, fortæller Bettina Christiansen:

- Sanselaboratoriets fornemteste opgave er at tydeliggøre de kreative processer i os for derved at opnå en involverende liturgi.

Hun understreger dog også, at man sagtens kan få noget ud af Natkirken, selvom man ikke involverer sig direkte.

- Man kan sagtens komme i 5 min og så gå igen, men Natkirkens stærke udtryk opleves særligt, hvis man er i kirken fra start til slut, slutter hun.

Natkirken henvender sig til alle – både dem, der ikke kommer i kirken, og dem, der har deres gang i kirken, men som også ønsker kirken på andre måder.

Kommende natkirke-arrangement i Sct. Thomas Kirke:

Torsdag den 4. februar kl. 20-23, temaet er: "Elsk den næste".

Natkirke med teater. Dramatiker Bjørn Rasmussen skriver novellescener specielt til Sct.

Thomas Natkirke. DJ Martin Holm, VJ David Nikolic. Andagt med aftenbøn og nadver ved præst Vibeke Døssing.

www.sanctthomaskirke.dk

Morten Egelund Rasmussen

Grundtvigs jul

Skoleelever skal lære om Grundtvig vha. undervisningsmateriale fra Folkekirkens Skoletjeneste

'Salmer, sagn og nordisk mytologi' og 'Fællesskab og venskab' er de to overordnede emner i undervisningsmaterialet fra Folkekirkens Skoletjeneste København-Frederiksberg, som skal gøre elever i 5. og 6. klasse bekendte med Grundtvigs tanker.

Allerede nu er der stor interesse om materialet, oplyser DR, som i disse dage modtager mange henvendelser fra lærere, der er interesserede i at anvende undervisningsmaterialet.

Materialet, som udvikles i samarbejde med Folkekirkens Skoletjeneste i Silkeborg, kan downloades fra DR's hjemmeside efter jul, men allerede fra begyndelsen af december er det muligt på samme side at se smagsprøver på undervisningsmaterialet.

Kirsten Weiss Mose

Link til DR's hjemmeside om undervisning:

Udpluk af øvrige initiativer i forbindelse med årets julekalender:

[Sangkonkurrence](#) for efterskoler og højskoler

[Materiale](#) om Dejlig er den himmelblå fra Folkekirkens Skoletjeneste i Odense

Jul med Grundtvig på Vartov og andre kirker i København

Tingbjergsag:

Kirkeminister kritiserer Københavns Kommune

Københavns Kommune kritiseres af Birthe Rønn Hornbech for ikke at have udnyttet de midler, der findes til at ændre beboersammensætningen i Tingbjerg

Beboersammensætningen i Tingbjerg og mulighederne for at ændre på denne var på tapetet, da Kirkeudvalget og Integrationsminister Birthe Rønn Hornbech holdt samråd onsdag den 18. november.

På grund af kommunalvalget var kun 6 politikere, heraf 4 fra Kirkeudvalget i alt 17 medlemmer, mødt op ved samrådet, som Kirkeudvalget havde indkaldt integrationsminister Birthe Rønn Hornbech til på baggrund af den seneste tids uroligheder i Tingbjerg. Urolighederne kulminerede, da den lokale sognepræst, Ulrich Vogel, måtte sygemelde sig og fraflytte sin præstebolig på grund af chikanerier i begyndelsen af oktober. For mange indvandrere i samme område

Problemerne skyldes ifølge Søren Krarups (DF) vurdering, at der er for mange indvandrere i området. Derfor efterspurgte han ved onsdagens samråd en udmelding fra integrationsministeren om, hvilke muligheder Københavns Kommune har for at regulere befolkningssammensætningen.

Integrationsministeren gav Krarup ret i, at befolkningssammensætningen i Tingbjerg er en del af problematikken i Tingbjerg. Området har 6131 indbyggere, hvoraf 1534 er medlem af folkekirken. Ud af de 6131 indbyggere bor 5748 i alment boligbyggeri.

Integrationsministeren oplyste også, at kommunen har flere forskellige muligheder for at regulere beboersammensætningen. Københavns Kommune kan bl.a. vælge at tildele bolig til folk, som er i beskæftigelse, eller som er under uddannelse, men som står længere nede på ventelisten til en almen bolig. Der kan også gives tilskud til resourcesvage familier, der ønsker at flytte fra området, anførte integrationsministeren.

Københavns Kommune har ladet stå til

Alligevel stiger andelen af indvandrere i Tingbjerg. Derfor rettede integrationsministeren en kritik mod Københavns Kommune for ikke at bruge de reguleringsmekanismer, der er til stede og har været det igennem længere tid. Integrationsministeren vil derfor invitere Københavns nye overborgmester til møde efter nytår, hvor netop disse problemer skal tages op. Integrationsministeren vurderede samtidig, at der er behov for at sætte fart i processen.

Dette fik Karen Klint (S) til at fremsætte det synspunkt, at det ikke er nok at sprede ballademagerne til andre steder, da hun ikke mener, dette vil løse problemet. Hun frarådede på det kraftigste, at man bare flyttede familierne med problemerne, men derimod så hun gerne, at man i stedet bruger flere ressourcer på at finde ud af, hvorfor de unge får problemer og laver ballade.

Morten Egelund Rasmussen

TEMA: Det Onde

Flere af Jobs tårer i kirken

Kirken skal turde tale mere om den gammeltestamentlige gudserfaring, hvor mennesket føler afmagt og anklager Gud for det onde, ellers bliver åbenbaringen af Gud som kærlighed meningsløs, mener Jakob Wolf

På vej over Vor Frue Plads tænker jeg med afmagt på min ven på 39, der døde fra fire små børn, på naturkatastrofer, tragiske trafikuheld eller uforklarlig død. Er der nogen grund til, at vi mennesker stiller os op og forsvarer og retfærdiggør Gud, når vi bliver rystet i vores grundtillid til livet?

- Nej, svarer Jakob Wolf prompte, der netop nu er bogaktuel med: 'Jobs tårer': Gud må forsvare sig selv! I Jobs tårer argumenterer Wolf religionsfilosofisk for, at al teodicé, dvs. menneskets forsøg på at retfærdiggøre Gud, er en blindgyde. En vildvej, som kun ender i et angstfyldt og uautentisk forhold til Gud. I stedet må vi lære af Job og turde anklage den skjulte og uforståelige Gud personligt. Det har jeg sat mig for at tale med Wolf om.

Autentisk teodicé

Jakob Wolf tager imod mig på tredje sal på Det Teologiske Fakultet i Købmagergade 46 og inviterer mig ind i sit studiekammer, der er beklædt med bøger fra gulv til loft.

Hvad kan vi moderne mennesker lære af Jobs forhold til Gud? spørger jeg.

- Det vigtigste ved Jobshistorien er, at han ærligt fastholder sin uskyld og vrede over for Gud, selvom Jobs venner forsøger at forsvare Gud. Til sidst henvender Gud sig direkte til Job og svarer på hans anklager, mens Gud forbliver tavs over for dem, der forsøger at bortforklare Guds ondskab, siger Wolf.

Ifølge Wolf viser Jobs historie, at der kun findes én måde, vi kan genoprette vores tillid til Gud; gennem det angstfyldte møde med en frygtindgydende og majestætisk Gud, som svarer os på et personligt, eksistentielt plan. Det har både Kant og Kirkegaard tidligere argumenteret for, fordi tro er et mysterium, der overskrider alt og ikke kan indfanges af almindelige begreber, understreger han. Job får tillid til Gud igen, ikke fordi han indser, at Gud har en mening med det onde, men snarere på trods af, at det ser ud, som om der ikke er nogen mening med lidelsen.

Flertydigt gudsbillede nødvendigt

Skal det moderne menneske opleve, at kirken tager deres afmagt overfor livets ondskab og lidelse alvorligt, så er det ikke nok, at der prædikes om Jesus af Nazaret, mener Jakob Wolf, og påpeger, at det er en forhindring for forståelsen af Gud, hvis kirken taler alt for entydig om Gud.

- Det tvetydige og problematiske gudsbillede, som kommer til udtryk i det Gamle Testamente må folkekirken tale meget mere om, ellers bliver forkyndelse om Jesus som barmhjertighed og kærlighed til trivialiteter, fastslår han. Kirken må tale meget mere om Gud som en skabende og opretholdende magt, der også er ansvarlig for det onde, som mennesket frygter og ikke umiddelbart forstår. Hvis vi ikke holder fast i den baggrund, forstår vi ikke betydningen af Guds menneskelige åbenbaring i Jesus, mener Wolf.

Kirken tilbage til sit almene grundlag

- Ofte oplever ateister og kirkefremmede, at kristendommen er en esoterisk religion for de få indviede, der er blevet åbenbaret en særlig indsigt om kærlighed, mener Wolf.

- Hvis ikke det, der foregår i kirken, indbefatter menneskers erfaring af, at livet er konfliktfyldt og sammensat, bliver forkyndelsen virkelighedsfjern. For det er en almenmenneskelig erfaring, at vi for det meste ser Gud fra ryggen, som Luther formulerer det, understreger Wolf.

Ifølge Wolf er kirken imidlertid netop nødvendig, fordi den har til opgave at tage vare på nogle helt grundlæggende menneskelige følelser som afmagt, vrede og taknemmelighed over livet. – Hvis vrede og forbitrelse ikke får lov til at komme til udtryk det rigtige sted, så bliver vi indelukkede og spilder livet med at være fornærmede og krænkede, fordi det er et problem for os, hvad vi skal gøre af al den sorg, vrede og glæde, der stammer fra vores livsvilkår, og som derfor ikke er nogen mennesker skyld, siger han.

Set i det lys må gudstjenesten være rammen for den proces, hvor mennesker igen og igen genopretter sin tillid til Gud, ved at Gud viser sit ansigt for os, så vi kan gå fra kirken, og som Job sige til Gud:

- Jeg havde hørt rygter om dig, men nu har jeg set dig med egne øjne.

Læs også anmeldelse af Jacob Wolfs: Jobs tårer

Birthe Fog

Drømme om nærvær

Vi kæmper med, længes mod og drømmer om mere nærvær, siger natkirkepræst Mikkel Vale, som betragter natkirken som et forsøg på at formidle Guds nærvær til mennesker

Relationer mislykkes, eller de er der slet ikke. At have et nært forhold til andre mennesker, hvad enten det er kæresten, børn eller venner, er for mange en stor udfordring. Det er en kendsgerning, som igen og igen slår Mikkel Vale, der arbejder som natkirkepræst ved Helligaandskirken på Strøget i København. Her møder han mange mennesker, der er frustrerede over, hvor svært det er at bevare nære relationer til andre mennesker.

– Vi er mange, der oplever, at livet med de mennesker, vi omgiver os med, ikke lykkes, som vi gerne ville. Det gælder børn, øvrige familie, venner. Og det efterlader os skuffede og ensomme. Det hænger nok sammen med, at meningen med livet i disse år formuleres som kærlighed, venskab og nærvær. Og det er nok lige lidt mere end man kan forvente sig af sine medmennesker. Derfor er skuffelsen så dyb, når nærværet svigter – for så mister man jo livets mening.

Ny indpakning

Besværet med at få de menneskelige relationer til at lykkes og den deraf følgende ensomhed er imidlertid ikke noget moderne fænomen, vurderer Mikkel Vale.

– Tidligere har formerne, ægteskabet, kollegaskaber, venskabet haft fastere former, men det betyder ikke, at nærværet har bedre vilkår. Det er et gammelt faktum i ny indpakning, at det er svært virkeligt at være tæt på andre mennesker.

Befrielse til hvad? Det nye er ifølge Vale snarere, at vi ikke længere er så afhængige af hinanden. Og den ændring har så betydning for, hvad mennesker har brug for at blive mindet om. Også fra kirkens side.

– Den lutherske teologi blev formuleret i en tid, hvor angsten for fortabelse fyldte meget i menneskers bevidsthed. Det gælder også Luther selv. Og derfor fylder tilgivelsen så meget i luthersk teologi. Men måske er det ikke længere fortabelsen, der fylder som menneskets største problem, men derimod ensomhed og mangel på nærvær. Måske er det ikke kun syndernes forladelse, men i højere grad det aspekt, som kan kaldes Guds omsorg og nærvær, der skal fortælle om fortabelsen, der fylder som menneskets største problem, men derimod ensomhed og mangel på nærvær. Måske er det ikke kun syndernes forladelse, men i højere grad det aspekt, som kan kaldes Guds nærvær, der skal forkyndes, anfører Mikkel Vale.

– Luthers higen efter en befrielse fra helvedesangsten følger os helt op til i dag, hvor liturgien lægger op til, at vi med syndernes forladelse efter gudstjenesten kan vende tilbage til vores relationer. Men hvad nu, hvis der ikke er nogen relationer at vende tilbage til?, spørger Mikkel Vale, der dog ikke er ude i et antiluthersk raid, snarere er der behov for et supplement til det lutherske anliggende.

Gud går med

– Vi drømmer om en anden form for nærvær, og derfor er det heller ikke underligt, at Guds nærvær i disse år kommer mere og mere i fokus, tilføjer Mikkel Vale. Det gælder i såvel

kirkelige som teologiske sammenhænge, også i det arbejde som Vale står midt i som præst i Helligaandskirkens natkirke.

– Hvor søndagsgudstjenestens liturgi i højere grad lægger vægten på syndernes forladelse, forsøger vi i natkirken at have forkyndelsen af Guds nærvær i det enkelte menneskes liv i centrum. Det sker blandt andet ved at lægge vægt på den personlige bøn i gudstjenesten. Det er vigtigt for os kristne at erfare, at Gud er levende og nærværende. Den daglige aftenbøn, som natkirken egentlig udspringer af, er en måde at understrege, at jeg lægger mit liv i Guds hænder, hver dag. Gud går sammen med os. Altid. Det håber jeg, vi kan være med til at formidle til mennesker, så de også kan mærke det, når de forlader kirken igen, siger Mikkel Vale.

Kirsten Weiss Mose

Er kranen det nye kors

Vi har brug for at genopdage korsets betydning, mener komponist Line Tjørnhøj. Derfor har hun skiftet korset ud med en kran i den aktuelle multimedieopera Stabat Mater om Jesus korslidelser

Det er kommet på mode at gå rundt med et glimrende kors om halsen, men vi har glemt symbolets dybere betydning. Det mener komponist Line Tjørnhøj, der vil have os til at overveje, hvad korset betyder for os personligt. Det gør hun på ganske provokerende vis i sin aktuelle multimedieforestilling, som henter inspiration fra det middelalderlige korværk Stabat Mater, der tager udgangspunkt i Jomfru Maria, der står ved Jesus' kors og græder over sin søns skæbne. Her stiller Tjørnhøj den moderne lidelse til skue ved at genfortolke det gamle kristne lidelsesdrama gennem den 16-årige Atefah Sahaaleh, der i 2004 blev hængt i en kran i Iran.

- Den slags nutidig lidelse og ondskab, som mennesket er ansvarlig for, ser vi på med lukkede øjne, samtidig med, at vi render rundt med et kors om halsen, udtaler Line Tjørnhøj.

Vågn op!

Før urpræmieren på multimedieoperaen den 20. november kalder Line Tjørnhøj til debat om kranen som det moderne symbol på lidelse. I forbindelse med debatten præsenterer designer og billedkunstner Rikke Rohde en række unika-smykker med kraner, der kan bæres om halsen ligesom korset.

- Det er selvfølgelig polemisk af mig at få en smykkekunstner til at designe et nutidigt kors som en kran, men det er helt bevidst, udtaler Line Tjørnhøj.

- For mig betyder korset, at vi kan træde ind i et forsonende rum med Jesus, hvor vi opdager, at Gud ikke bare er noget uden for os selv, men også inden i os. Det giver os et ansvar for at være nærværende og ansvarlig over for hinanden og det, som sker i verden, mener hun.

- Som kunstner vil jeg gerne have folk til at vågne op og genopdage betydningen af de symboler, vi omgiver os med. Det gør jeg ved at skifte korset ud med en kran, fortæller hun.

Læs ikke dit ansvar over på Jesus

Ifølge Tjørnhøj har kranen i den muslimske verden i dag fået en parallel betydning til det, korset stod for som torturinstrument i den romerske verden. Atefah, der var blevet fængslet for at sidde i en bil med en ung mand som 13-årig, blev hængt, ikke for sin oprindelige 'forbrydelse', men fordi hun under retssagen anklagede fængselsbetjentene for at have voldtaget hende. Det dømte dommeren hende for at udtale og hængte hende med egne hænder i en kran.

- Det ansvar kan vi ikke bare læsse over på Jesus, så hans korsdød bliver en sovepude for vores egen passivitet og ligegyldighed over for de problemer i verden, som vi kan påvirke, mener Line Tjørnhøj.

Før uropførelsen af multimedieforestillingen den 20. november i Den Gamle By i Århus, arrangeres der et debatarrangementet om kunstens rolle i den moderne verden.

Birthe Fog

Læs mere om multimedieoperaen på [Kultunaut](#)

Stabat Mater

Torsdag d. 19. – fredag d. 20. november kl. 20, debatarrangement fredag den 20. november kl. 17

Den Gamle By, Viborgvej 2, Århus

Som hjorten skriger

Som hjorten skriger

ved det udtørrede vandløb,

sådan skriger min sjæl

efter dig, Gud. Salme 42, 2

Bogen om Jobs tårer er som alt andet, Jakob Wolf skriver, en udsøgt fornøjelse at læse. Dette skyldes ikke kun, at han altid er så dejligt velformuleret, uden at være florumvunden, sødladen eller vammel i sit sprogbrug. Det skyldes naturligvis også, at det næsten altid er en stramt komponeret tekst, man får lov at dykke ned i. Her er alt overflødigt fedt skummet væk; vi kommer til sagen.

I denne lille bog, ikke meget mere end et essay, om Gud og det onde, gælder dette i allerhøjeste grad. Dette er ikke en bog, man har liggende på sit natbord og møjsommeligt læser, kapitel efter kapitel. Det er en bog, man bør sluge – åndeløst og med den hast, som præger læsningen af enhver kriminalroman, hvor plottet er ulideligt gennemtænkt. Indtil forløsningen melder sig til sidst.

Den anklagede hér er Gud den almægtige. Hvorfor, spørger mennesket, lader Gud alt det onde ske? Skyldes det, Gud, spørger vi, at du alligevel ikke er almægtig? En ulidelig tanke, for hvem gider henvende sig til en Gud, der ikke formår alt og opretholder alt? Eller skyldes det, at du ikke er god, spørger vi, og gribes af en grundløs angst, svarende til at være dødsdømt og stå ansigt til ansigt med bødlen? Vel vidende at her lades alt håb ude. Vi skal dø og, oh ve og rædsel, vi skal opleve at de allerkæreste i vores liv, dør før os.

Her er det at Jakob Wolf træder ind på scenen iført forsvarerens kappe, ikke for at retfærdiggøre Gud ved at bortforklare hans åbenlyse ondskab, det onde i skaberværket, eller ved at omfortolke det, til en slags "skjult godhed", en meningsfylde set i det store perspektiv. Det giver eksempelvis ikke mening at hævde, for eksempel, at Gud har ladet den elskede dø, for at spare ham eller hende for yderligere lidelser. Ej heller giver det mening at hævde, at lidelsen kun findes, fordi vi ikke evner at løfte blikket mod Gud og se bort fra den.

Nej, tværtimod, vores advokat griber i lighed med Job, til et helt andet forsvar for Gud. Han hævder nemlig, at der intet er at forsvare. Vi skal ikke svare for Gud eller forsøge at bortforklare det onde. Vi skal ikke tage ansvaret fra Gud og derved gøre ham til mindre end almægtig. Derimod skal vi gå i dialog med Gud og som en anden Jakob tillade os at rase imod ham. Vi skal tvinge den paradoksale og enigmatiske, almægtige Gud, "Den skjulte Gud" til at give sig til kende overfor os på en anden måde, nemlig tvinge Ham til – på trods af alt hvad han har gjort - at give os sin velsignelse, troens nådegave. Den skal vi anråbe om og bede om, for uden den, lades alt håb ude. Han, den almægtige, skal svare for sig. Det er nemlig Hans

ansvar. Han skal selv forsvare sig. En retssag, hvor vi forsvarer Gud, bliver intet andet end en skueproces, hvor den anklagede mentalt betragtet har bevæget sig til den fjerne provins, hvor rettens betjente, dommeren – mennesket – iført sin lusebefængte paryk tror, at have magt over noget som helst. Det er naturligvis latterligt!

Via negativa

Nej, siger Jakob Wolf, vejen til en forsoning med Gud, den Almægtige, går en helt anden vej, nemlig gennem viljen til vrede og anklage og herfra videre til en bøn om hjælp, om et lysglimt, om tro på trods. Men vel at mærke en tro, der indgydes i os som mennesker, som en følelse af tillid på trods. Hvorhen skulle vi nemlig ellers vende os? Det er ikke vores opgave, at prøve at forstå Gud eller bortforklare den side af Ham, hvor tvetydigheden manifesterer sig, i skaberværket og dermed blandingen af ond og godt. Det er vores opgave på trods heraf at hengive os til den følelse af skrøbelig tiltro, som Gud kan indgyde i os, dersom Han vil det. Vejen til Gud går gennem det negative, mørket, og frem mod lyset

Kirken og bønner

Heldigvis er bogen ikke fyldt med håndbogens anprisninger af hvordan mennesket så skal gribe den sag an; som om vi mennesker kan kæmpe os frem mod lyset, hvis ikke Gud vil det. Men bogen er nok fyldt med en lavmælt kritik af en kirke, der ikke tager det gudssøgende menneske alvorligt. Hver søndag ser kirken nemlig alt for ofte bort fra vores menneskelige erfaringer dobbelthed; vores erfaring med på den ene side den skjulte og tvetydige Gud, dvs. altings (også det ondes) ophav, og på den anden side den åbenbarede Gud, kærlighedens Gud, den kristne Gud. Sidstnævnte prædikes på livet løs hver søndag i den danske folkekirke. Desværre stik imod de flestes såre menneskelige erfaring. Resultatet kender vi alle: der prædikes for koret, dvs. alle dem, der på den eller den anden måde, er kommet frem til en troens overbevisning: Dem, der som Job er tefalbelagte, uanfægtede uanset hvad.

Uegentlighed

Det er imidlertid fejlt således at ville feje alt ind under et gulvtæppe og bagefter varme sig selvtilfreds ved varmen fra brændeovnen og duften af det nybagte brød. Så møder vi Gud i uegentlighed, på usand og forløjet vis. Og vi tager Ham ikke på Ordet, når vi således nægter at mødes med Ham på hans vilkår. I en besværlig dialog, ja vel. Men dog i en samtale.

Det ondes problem er et spørgsmål til Gud og ikke til mennesker, skriver Jakob Wolf afslutningsvis. Derfor er det også Gud og ikke mennesker, der skal svare!

Jakob Wolf: Jobs Tårer. Om Gud og det onde

Forlaget Anis, 112 s., 189 kr. Udkommer den 24. nov. 2009

Karen Schousboe

Antikrist

I følge Aksel Haaning fødes forestillingen om "de onde" af kristendommens forståelse af "det onde"

Det er en almenmenneskelig erfaring, at verden ikke er ubetinget god eller ubetinget ond. Derimod er verden en blandet landhandel. Af den grund betragtes verden da også af mange mennesker som en kosmologisk kamplads mellem det onde og det gode, eller mellem den onde og den gode. I kristen sammenhæng er det symboliseret i kampen mellem Jesus og Satan i ørkenen, der ender med, at Jesus viser Satan bort fra sig, mens englenerne kom og tjente ham (Matt 4,11). Det er denne scene, der pryder forsiden af den nye bog af Aksel Haaning, kendt for sit forfatterskab omkring senantikken, middelalderens og renæssancens filosofi.

Fravær af det gode

Aksel Haaning er en mand med en mission og optændt af den retfærdiges harme. Hans påstand er nemlig, at der skete et ubodeligt syndefald i den kristne kirke, da kirkens fædre med Augustin i spidsen så bort fra denne dualisme og i stedet bortforklarede det onde som en slags "huller i osten", dvs. fravær af det gode (privatio boni). Noget, det ret beset var ethvert kristent menneskes opgave at forsøge at ignorere, hvilket bl.a. kom til udtryk i de mange martyrs glædesfyldte accept af de perverse lidelser, som mange af dem blev underkastet. Hermed udgrænsedes imidlertid ikke kun "det onde" som noget livsnært og vedkommende. Det lå lige for også at definere de anderledes tænkende, de dualistiske kættere, som "de onde" i en særlig ond forstand. Nemlig som nogen, der grundlæggende og endegyldigt stod helt uden for enhver form for menneskeligt selskab (læs: i egentligste forstand må betragtes som "umenneskelige").

Kirkens kamp mod dualisterne

Herved blev der efterfølgende fri bane for at definere de anderledes (dualistisk) tænkende som en slags udyr, som egentlig ikke fortjente andet end fuldstændig udslettelse. Med baggrund i denne tankefigur fødtes således den kamp mod dualisterne, der siden prægede den kristne kirkes historie fra de tidligste kirkefædre og fremefter. Det gælder kampen mod gnostikerne, manikæerne, muslimerne, bogomilerne, katarerne, heksene og til sidst og ikke mindst: jøderne. Det er denne forfaldshistorie, der optager Aksel Haaning, og som hans seneste skrift 'Antikrist' kredser om.

Fjendebilleder

Det er naturligvis en spændende historie. Men hans påstand om, at syndefaldet kan placeres i forbindelse med kampen mod den dualistiske modsætning mellem Den onde og Den gode, rejser en række spørgsmål om baggrunden for fjendebilledernes opståen. Spørgsmål, som han selv er bevidst om og kommer inde på i sit afsluttende kapitel, hvor linjen føres frem mod vor tid. Opkomsten af fjendebilleder er jo ikke en særlig kristen specialitet. Fjendebilleder har det tværtom med at dukke op alle vegne, når mennesker får trang til at definere sig selv klart og entydigt. Så ender det lige så naturligt med, at der vil opstå en kategori af "de andre"; og herfra og til at definere sig selv som menneske og de andre som udyr, er der ikke langt.

Et af spørgsmålene, som bogen rejser, er derfor, i hvor høj grad der er en sammenhæng mellem de idéhistoriske tankefigurer, der på ét tidspunkt udfoldes af filosoffer og teologer og så den praktiske virkelighed, som mennesker melder sig ind i, blot fordi de er mennesker på godt og ondt. Aksel Haaning mener tydeligvis, at man kan slutte fra ideologi til praktisk livsform. Hvorvidt dette synspunkt er rigtigt, er bogen et glimrende oplæg til at diskutere.

Aksel Haaning: Antikrist. Problemet om det onde. Et essay om fjendebilleder
Forlaget Vandkunsten, 2009, 177 s. kr.

Karen Schousboe

Det Fromme:

Tekster til tiden

For jeg var sulten...

Nu er den på gaden. En lille praktisk informationsbog til gadens folk med adresser, telefonnumre, åbningstider, menuer og meget andet. Hvad enhver hjemløs har brug for

Det er en praktisk, lille folder. Den fylder ikke meget mere end et lidt stort visitkort. Lige til at have liggende i baglommen og trykt på tykt, plastic-coated pap, så den kan tåle vind og vejr.

Og så rummer den alt, hvad enhver bør vide, der færdes på byens gader og stræder. Kontaktinformationer til projekt UDENFOR, telefonnumre og adresser på socialcentre, borgerservice, gældsrådgivning og andre nyttige adresser. Desuden er der adresser på de mange herberger og endelig fyldige adresser på byens væresteder samt menuerne dér, og hvad det eventuelt koster. Alt sammen kortfattet og fint fortalt og desuden angivet med enkle og letforståelige symboler, så folderen også kan bruges af de hjemløse, der ikke kan læse – eller måske ikke engang kan sproget.

Folderen er udgivet af Foreningen Hjemløsedagen. Den er forbilledlig på indtil flere måder. For det første er den naturligvis slet og ret enormt anvendelig. Men dernæst er den også en glimrende illustration af, hvor let det faktisk er. Det er jo egentlig ikke store krav, Jesus stiller til os i denne søndags dommedagsprædiken: "For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig." (Matt 26,35-36). Alt sammen burde det vel ikke være uoverkommeligt, skulle man mene?

Karen Schousboe

Den fromme klumme:

Dommedag

Jesus siger to ting om sig selv på søndag, som begge er sensationelle. I hvert fald hvis man ikke læser hen over dem som velkendte dele af den kristne børnelærdom

Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig, Matthæusevangeliet 25,40.

Den første: At han, som i sit korte liv fandt sig i så meget foragt fra mennesker, vil vende tilbage som verdens dommer. At han, som de dømte udenfor, vil vise sig selv at være både dommeren og midtpunktet, når historiens mennesker skal samles på verdens sidste dag. Den anden: At den endelige dom vil vende op og ned på de kortsigtede domme, vi ofte fælder over hinanden og os selv. Fordi det vil vise sig, at det, der gør udfaldet, er, hvordan vi har stillet os til ham. Det handler – sensationelt! – om, hvad vi har gjort eller ikke gjort for ham. Og faktisk ikke om andet.

Resultatet er ikke indlysende

Derfor bliver begge grupper også overraskede på dommedag, siger Jesus. Både de dømte og de frikendte. Dommen virker ikke indlysende; det er nemlig ikke sådan, at de, der går ind til det evige liv, har været perfekte mennesker. De kan ikke engang selv udpege, hvornår de har gjort de ting mod Jesus, han nævner – givet ham mad, vand og tøj, når han manglede det, taget sig af ham, når han var fremmed, besøgt ham, når han var syg eller i fængsel.

Jesus har prøvet det

Der er klart, at når verdens dommer på forhånd udtaler sig om domsgrundlaget, er der en personlig udfordring i det for enhver lytter og læser. Det kan man dårligt behandle ordentligt i en klumme; det er svært nok i en prædiken, synes jeg. Men der er andre aspekter, som godt kan vække eftertanken. Det er værd at lægge mærke til, at Jesus nævner situationer, han selv har været i. Det vil sige, at dem, der troede på ham dengang, troede på en mand, de havde set mangle det nødvendige. Og troede ham, når han sagde, at han samtidig var den, der havde Guds magt i himlen og på jorden.

Hans mindste brødre

Sådan er den Almægtige i verden, også i dag. Ikke blandt de rige og vellykkede, men blandt dem, han kalder sine mindste brødre, og som kan kendes på, at de deler hans kår. De repræsenterer ham i verden, endda i en grad, så menneskers forhold til ham på den sidste dag afhænger af deres forhold til disse brødre. Der er ingen tvivl om, at Jesus i første omgang tænkte på sine disciple. Kort efter at han holdt den tale, vi skal høre på søndag, forlod han verden. Men hans disciple var her stadig som hans mindste brødre, og ligesom Jesus, mødte de modstand i verden. De var svage og afmægtige, og dog var de repræsentanter for ham, der har al magt i himlen og på jorden. Endda sådan, at de, der tog imod disciplene, dybest set tog imod ham.

Succes og sårbarhed

Det er der en udfordring i til alle, som drømmer om en succesrig kirke. For det kirken, som hans mindste brødre og søstre, har at møde mennesker med, er stadig intet andet end vores egen svaghed og sårbarhed, og så de ord, Jesus har sagt. Og han ønsker, hvis man skal tro hans ord på søndag, at det skal være sådan. At mennesker skal møde ham, som har al magt, gennem svage mennesker, der selv har behov for hjælp.

Sognepræst i Skelgårdskirken, Peter Søes

Dommer over levende og døde

**Dommer over levende og døde,
Mørket er for dig som højlys dag,
tanker, ingen så, for dig må møde,
klares op skal hvert et skjult bedrag;
Herre Kristus, når i lys du kommer,
Da forbarm dig, vær en nådig dommer!**

Det Nye Testamente fortæller en række steder om verdensdommen. Altså den dag, hvor Kristus kommer igen og dømmer alle mennesker. Det er ikke underligt, at vi har en tendens til at gå i en bue uden om de fortællinger. Men det er også en skam. For vi får ikke fat i en meget væsentlig tanke i kristendommen uden at vove os ind på denne scene: At intet menneske kan få det sidste ord; det tilhører Gud. Uanset, hvor skarpe øjne vi har, vil der altid være noget, vi overser, eller som skjuler sig for os. Den endelige dom må vi lade Gud om at foretage. Det er den tanke, der tages op i Johannes Johansens salme 'Dommer over levende og døde' (1976), som kom med i den nye salmebog i 2002.

Nåde

Vi kender udmærket til dommedag fra vores eget liv. For selvom vi helst går uden om de bibelske tekster, der handler om dom, udsætter vi hele tiden os selv og hinanden for domme. Men Johannes Johansens salme peger på den almindelige misforståelse at antage, at Guds dom er som vore egne: uden nuancer og barmhjertighed. "Herre Kristus, ene din er dommen / hvem kan dømme i sin egen sag? / Hvem kan dømme før den tid er kommen, / natten lyser som den klare dag? / Dommerne bliver dømt / når du skal råde, / og de dømte kendes fri af nåde." Salmen udtrykker her, at der er en verden til forskel på de jordiske domme og den himmelske.

Dommere

Der er så meget, der kan gøre livet til en ørkenvandring for os. Sladder, løgne, mindreværd, sorg, bitterhed kan klæbe som spindelvæv. Så kan det være en trøst at tænke på, at alt ikke er sagt med de andres og mine egne ofte urimeligt hårde bedømmelser af mig. Men lige så menneskeligt det er at føle sig fanget af egne og andres domme, lige så uundgåeligt er det selv at udsætte de andre for bedømmelse. "Iført dommerkappens dyre klæde / klædte vi vor

næste i foragt, / slog ihjel hans mod og stjal hans glæde / klipped af Guds lov vor egen pragt." Her i november, hvor lyset aldrig rigtigt trænger igennem, er det ikke svært at begribe, at vi kan have vores besvær med at se verden klart. Vi skyder ofte ved siden af. Tager fejl. Så det er altså ikke kun os selv, der bliver udsat for uretfærdige bedømmelser. Ofte fanger vi andre i det net, som det er så fristende at kaste ud, når tilværelsen bliver for uoverskuelig. Eller hvad det nu er, der rammer os dommere.

Det sidste ord

At Gud er dommer, er derfor i Johannes Johansens salme et befriende billede. Ligesom solen om morgenen kan afsløre nattens gåder, fortæller salmen om Kristus som verdensdommer, at der engang vil blive kastet et andet lys over tingene, end det, som jeg selv og andre mennesker formår at kaste. "...aldrig ud i mørket vil du støde / den, der kommer til dig, som han er; / alle knæ på jorden skal sig bøje / dybt i solopgangen fra det høje." Samtidig med at lyset i salmeteksten peger hen på dommerens afslørende, nådesløse blik, er lyset nemlig også solopgangens stråler, der hver dag varmer jorden op og gør verden beboelig. Når Guds sol rammer mig, bliver jeg ikke afsløret for derefter at blive kastet ud i evigt mørke. Guds dom betyder, at der er én, der ser mig i et andet lys end det, der strømmer fra en novembergrumset sol.

Kirsten Weiss Mose

Læs mere:

Johannes Johansen: Dommer over levende og døde. 1975. DDS 276. Læs salmen [her](#)

Kirsten Nielsen: Der flammer en ild. Aros Forlag 2007.

Jørgen Kjærgaard: Salmehåndbog I-II, Det Kgl. Vajsenhus' Forlag 2003.

[Se søndagens salme- og motetforslag >>>](#)

[Se søndagens musikforslag >>>](#)

Kristendom & Kultur:

Hellig Cecilie

Sankt Cecilie er skytshelgen for musikken. Endnu i dag er det tradition, at komponister skriver oder eller musik til hendes ære. Søndag den 22. er derfor dagen for adskillige uropførelser.

Sankt Cecilie var en af martyrerne omtalt i en af de tidligste lister over den ældste kirkes hellige. Senere pyntede man på hendes livshistorie og hun blev hovedpersonen i en af de tidlige kristne romaner, som florerede i 400-årenes kirke, da erindringen om de rigtige martyrer var falmet. Siden blev hun skytshelgen for musikken. Som sådan spiller hun stadig en rolle. Endnu i dag er det nemlig tradition, at komponister skriver oder til hendes ære, der førsteopføres på selve dagen.

Musikbiennale i Ringsted

I weekenden møder således seks orkestre op i Ringsted for at deltage i musikbiennalen 2009. Orkestrene repræsenterer syv musikskoler rundt om i landet. De møder op med deres orkestre for at uropføre syv helt nye kompositioner, der specielt er bestilt til lejligheden.

- Vi deltager med et lille symfoniorkester på ca. 30 musikere mellem 11 og 60 år, fortæller Steffen Hyldig, der leder musikskolen på Bornholm. Han fortsætter: - Orkestret er bemanded med strygere, træblæsere, klaver og slagtøj og skal spille et stykke, der hedder 'Breaking

Dawn', komponeret af Jørgen Messerschmidt. Det særlige er, at komponisten har været på Bornholm indtil flere gange for at deltage i indstuderingen af værket. Det er en del af betingelserne for at deltage i biennalen, at værket ender med at være resultatet af komponistens, dirigentens og musikernes indsats, slutter han af med at sige. Værket opføres i øvrigt allerede igen på Musikskolen i Rønne den 24. november. Desuden er der mulighed for at høre det i Vester Marie Kirke den 8. december til Musikskolens julekoncert.

Ceciliemesse i Vor Frelsers kirke

Også i Vor Frelsers Kirke kan man søndag d. 22. november høre ny musik til Skt. Cecilies ære. Den dag uropføres nemlig en ny ceciliemesse komponeret af Sven Erik Werner. Allerede i 2007 blev ideen undfanget og det lykkedes at skaffe støtte fra Wilhelm Hansen Fonden.

Messen er komponeret over de latinske tekster, der i den romerske kirke hører til en helgenmesse. Herforuden har han dog også indlagt små sentenser fra bl.a. Prædikerens Bog. En kommentar-teknik, som også Britten har brugt i sit War Requiem, og som giver messens konforme indhold en personlig drejning.

Allerede sidste år kunne Werner så løfte sløret for lidt af sit nye værk for for mezzosopran, trompet, kor og orgel. I år er tiden så endelig til at værket kan opføres i sin helhed ved en uropførelse i kirken den 22. november kl 15 i Vor Frelsers Kirke. Ved opførelsen medvirker kirkens egne kræfter og store solister udefra: Mezzosopranen Pia Rose Hansen, der er ansat ved Den kgl. Opera, trompetisterne Ketil Christensen og Kasper Knudsen samt kirkens organist, Jens E. Christensen. Det store og krævende korparti synges af Vor Frelsers Kantori, og koncerten dirigeres af Lars Sømod. Der er gratis adgang til koncerten

[Læs mere om Ceciliemessen på Vor Frelsers Kirkes hjemmeside](#)

[Læs mere om Biennalen her](#)

Læs mere om Kristendom og Kultur i ugens pdf-avis

Karen Schousboe

Anmeldelser:

Livet efter stress

Det skulle slet ikke undre mig, om de fleste der lægger denne bog efter endt læsning, vil sige: og hvad så? Det er en letlæst bog. Den berører mange ting. De fleste vil synes at den er fyldt med snusfornuft – altså sådan en fornuft som alle skulle være i besiddelse af!

Det skulle slet ikke undre mig, om de fleste der lægger denne bog efter endt læsning, vil sige: og hvad så? Det er en letlæst bog. Den berører mange ting. De fleste vil synes at den er fyldt med snusfornuft – altså sådan en fornuft som alle skulle være i besiddelse af!

Og dog så kan jeg kun anbefale bogen. Den tager opløftende let og alvorligt på sit tema. Pernille Rasmussen ved godt at dette fænomen, som vore bedsteforældre ikke ville kunne ordet på og beskrivelsen af, er blevet hvermands eje. Hun ved også godt at der er lidt "alvor" over problematikken, for man kan næsten ikke være bekendt at være et aktivt menneske uden at kende dette begreb.

Altid stresset

Det er mærkeligt at bo i en kultur hvor man ikke har travlt mere; men altid har stress.

Men det er sandelig også bogen der viser, at der er alvorlige følger i hælene på den ændrede kultur. Hvis ikke man lærer sig at leve på den måde, bliver livet uudholdeligt.

Jeg kan godt lide tonen i hele bogen. Det er som om der findes et liv efter stress og før død. Stress er ikke den uovervindelige ulykke, som nogle mennesker tror; det er derimod blot

endnu en erfaring som gør livet rigere, og på den anden side af stress ligger der større indsigt og rigere erfaring og mere liv.

Livslang læring

Der går til problemet fra mange vinkler. Der er foretaget interviews med eksperter i løbet af bogen og det viser mange indfaldsvinkler. Pointen er hele tiden at når mennesket tror at det er helt nede, så er der god grund til også at tro at der er mulighed for helt nyt liv. Man skal bare lære at man ikke kan gøre det hele på den halve tid; man kan ikke springe over at ting tager tid. Man skal også lære sig at en nedtur slet ikke betyder at livet er forbi. Ja, Pernille Rasmussen påstår stædigt gennem hele bogen at man sagtens kan lære af sin situation som stresset og at livet slet ikke er overstået.

Det fejlbarlige menneske

Bogen er fyldt med gode råd. Alle er de af en slags, så man skulle kunne sige sig selv det. Men sagen er bare at det gør vi ikke; og livets og eftertænsksomhedens lov hører vi ikke altid på, men haster videre og bliver stakkels forjagede mennesker.

Menneske kend dig selv – stands op – tænk dig om – bliv menneskelig – fejl – og bliv endnu mere menneske.

Den bog kan man godt læse, blive klogere på sig selv, le ad sig selv, græde over sig selv og blive sig selv igen. Kløgtige ord fra et menneske der ved besked og som har mødt problemerne mange gange og derfor er tilpas uimponeret, men aldrig umenneskelig.

Pernille Rasmussen: Livet efter stress. Udvikling og muligheder.

Gyldendal 2009, 162 sider

Vejl. pris: 250 kr.

Peter Skov-Jakobsen

2012

Ikke meget har ændret sig i den nyeste dommedagsfilm fra filminstruktøren Roland Emmerich, der tidligere bl.a. har lavet Independence Day og The Day After Tomorrow. Ligesom i de tidligere film skildrer han her menneskets kamp for overlevelse i en verden, der er ved at gå under på den rigtig lede måde

Jorden går under!

I 2012 følger vi den fraskilte science-fiction forfatter Jackson Curtis, spillet af John Cusack, og hans desperate forsøg på at redde sine børn og ekskonen fra jordskælv, vulkaner og tsunamier, alt imens jorden i bogstaveligste forstand forsvinder under dem. Det er alles kamp mod alle, og medfølelse og empati sættes op mod egoisme og opportuniste af den værste slags. Plottet har vi set før, og det er mildest talt ganske kedeligt, ligesom skuespilpræstationerne generelt bliver på det jævne. Eneste lyspunkter i den sammenhæng er Woody Harrelson og Zlatko Buric, hvoraf sidstnævnte herhjemme er kendt for sin fantastiske rolle som narkohandleren Milo i Nicolas Winding Refns Pusher fra 1996.

Underlig genre

Selve historien er en moderne Noah-fortælling, men præmisserne for at vi når hertil, er dog så langt ude, at Emmerichs første dommedagsfilm, Independence Day med sin historie om rumvæsener, der udraderer menneskeheden, var mere troværdig i sit udtryk. Dommedagsfilm er generelt en genre, der kræver en hel del kreativ fantasi af tilskueren. 2012 gør det dog mere end svært at falde for historien. Ser man bort fra det, får man til gengæld serveret et sandt orgie af state-of-the-art computereffekter til den helt store guldmedalje. Er man typen, der elsker brugen af storslåede computereffekter, så kan man nok også se imellem fingre med det haltende plot. Alle andre bør til gengæld holde sig væk.

Mangler nyskabelse

Roland Emmerich valgte under produktionen af filmen at droppe sin oprindelige ide om at lade Kaaba'en i Mekka gå under. Denne form for selvcensur er et godt eksempel på det manglende mod, som karakteriserer hans dommedagsfilm. Hvornår skal vi se noget nyt? Noget anderledes? Noget der ikke er inficeret af Hollywood, og som ikke skal køre i den samme rille igen og igen? Jeg krydser fingre for, at han får en god ide til sin næste film, og gerne noget med computereffekter, som han trods alt ikke er helt dårlig til.

2012

Instruktion: Roland Emmerich

USA/Canada 2009

158 minutter

Morten Egelund Rasmussen

Christian Führer:

Und wir sind dabei gewesen

Die Revolution, die aus der Kirche kam

Christian Führer vil være et navn i kirkehistorien når dagene i oktober måned 1989 i Leipzig skal beskrives fremover. Han var præst ved Nicolai Kirche midt inde i Leipzig. Det var ham der begyndte at holde fredsbøn mandag aften, og det var ved disse lejligheder at der blev kommunikeret at der fandtes en opposition i DDR

Det er en bog som er fortalt til et par journalister, der har skrevet hans levned. Det er sikkert hans egen stil; men man kan ikke lade være med at synes at der er dette lette journalistiske hurtighedstræk over det hele og den personlige stil får aldrig lov til for alvor at bryde igennem. Men det er bedre at historien er fortalt end at den blot ligger hen i glemsel.

Kristendom i DDR

Det er et kristent liv i DDR som lægges for dagen. Man følger Christian Führer i alle årene og mærker hvordan der både leves og mistrives i DDR. Det er et menneske som er glad for et begivenhedsrigt liv. Det er også et menneske der næppe nogensinde lærer at forstå hvor vigtig hans egen indsats var. Dette er virkelig historien om hvordan styret i DDR først havde godt fat; men også historien om hvordan frygten, mistænksomheden, vreden ikke kunne holde et folk nede.

Utroligt

Det var en besindig revolution i 1989. Den var båret af ønsket om forandring og af skræk for at krigen skulle bryde ud. Når man læser dette menneskes historie møder man hele tiden en mand, der tror på at det hjælper at holde sig til sandheden og holde Jesus højt og ikke fortabe sig i arrigskab.

Det er en bevægende historie om håb og om hvordan undertrykkerne pludselig mister grebet. Det er en utrolig historie – altså virkelig u-trolig. Tænk sig at det kunne ske!

Håb og mod

Der blev aldrig mobiliseret tropper – der blev ikke løsnet et skud. Men der blev lidt og der blev vovet. Der blev virkelig lagt mod for dagen dengang.

Det var sandelig ikke nogen selvfølgelighed at det endte hvor det gjorde. Det skyldtes alene at nogle levede af et håb om, at alting kunne blive anderledes.

Hvordan sådan et liv formede sig, og hvad det kom til at betyde for den større tyske sammenhæng, kan man læse om i bogen som Christian Führer er den væsentligste fortæller af.

Nicolai Kirche

Begivenhederne i Leipzig, som tog sit udspring i fredsbønnerne i Nicolai Kirche, vil nok fremover blive bedømt som den væsentligste faktor i at det hele fik så fredelig en karakter. Det der kunne være endt med vold og hævn, fik fra begyndelsen et helt andet skær over sig, og vil nok altid efterlade mennesker med en undren, for hvordan kunne så gennemorganiseret og overvåget samfund falde sammen om sig selv på få uger.

Christian Führer:

Und wir sind dabei gewesen. Die Revolution, die aus der Kirche kam

Ullstein 2009. 335 sider – 20 €

Kan købes i internetboghandler, fx [her](#)

Peter Skov-Jakobsen